

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 21. mars 2024

- Sak:** 2024/0108
- Klager:** Clemens Kraft AS
- Prosessfullmektig:** Beate Kathrine Berge ved CMS Kluge advokatfirma
- Klagemotpart:** Kystnett AS
- Prosessfullmektig:** Robin Aker Jakobsen ved Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig

Saken gjelder: *Saken gjelder klage over vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) datert 26. april 2022. RME konkluderte med at Kystnett AS kunne kreve anleggsbidrag for å tilknytte Clemens Kraft AS' småkraftverk til nettet etter forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffier (kontrollforskriften) § 16-1. RME kom til at småkraftverket ikke var omfattet av overgangsordningen i kontrollforskriften § 16-12, samt at småkraftverket var «eneste bruker» av tilknytningen til nettanlegget og at Kystnett AS derfor kunne beregne anleggsbidrag etter kontrollforskriften § 16-8. Energiklagenemnda opprettholdt RMEs vedtak.*

Energiklagenemndas sammensetning:

Nemndsleder Per Conradi Andersen, nemndsmedlemmene Morten Sundt og Helle Grønli.

1 Innledning

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») fattet den 26. april 2022 vedtak i uenighetssak mellom Clemens Kraft AS (heretter «klager») og nettselskapet Kystnett AS (heretter «nettselskapet»). I vedtaket ble det slått fast at nettselskapet kunne kreve anleggsbidrag for å tilknytte Salhuselva kraftverk (heretter «kraftverket») etter forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffier (kontrollforskriften) § 16-1. Det ble videre slått fast at kraftverket ikke var omfattet av overgangsordningen i kontrollforskriften § 16-12 og at nettselskapet kunne beregne anleggsbidrag etter kontrollforskriften § 16-8, ettersom investeringene ble ansett som kundespesifikke. RME fant også at nettselskapet ikke hadde overholdt informasjonsplikten i kontrollforskriften § 16-2, og ba nettselskapet dokumentere oppdaterte rutiner som sikret at informasjonsplikten ble opprettholdt i fremtidige saker innen 1. juli 2022.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

2 Sakens bakgrunn

- (2) Kraftverket som i utgangspunktet var bygget og utviklet av Småkraft AS, fikk innvilget vassdragskonsesjon i mai 2009 og anleggskonsesjon i mai 2012. For vassdragskonsesjonen ble det innvilget utsatt byggefrist til 25. mai 2019 i brev fra NVE datert 12. februar 2014. I anleggskonsesjonen var det et krav om at kraftverket måtte være «fullført og satt i drift innen 3 år fra endelig konsesjon». Kraftverket ble ikke satt i drift innen denne fristen.
- (3) I april 2018 utarbeidet Norconsult AS en rapport på oppdrag fra nettselskapet. Rapporten gjaldt tilknytning av flere småkraftverk i området, herunder også klagers kraftverk, og skulle synliggjøre marginaltap og tariffprognoser for en ny linje mot Kobbelv. Rapporten var ikke innhentet med henblikk på Salhuselva kraftverk spesielt.
- (4) Kraftverket ble senere overdratt til nye eiere, Sonja og Kurt Lofthus, som i vedtak i 7. februar 2019 mottok ny vassdragskonsesjon for kraftverket, som etter sin ordlyd erstattet konsesjonen fra 25. mai 2009. I den nye vassdragskonsesjonen ble det henvist til den tidligere søknaden fra 2007. Klager overtok kraftverket i første halvdel av 2019. Vassdragskonsesjonen ble overdratt til klager 3. september samme år.
- (5) I løpet av 2019 ble det også avholdt møter mellom klager, som var blitt eier av kraftverket, og nettselskapet rundt valg av løsning for tilknytning av kraftverket. Klager ønsket løsningen fra anleggskonsesjonen i 2012, som kun medførte en kabel fra kraftverket til nettet. Nettselskapet anså ikke denne løsningen som tilfredsstillende, blant annet under henvisning til en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) som de hadde foretatt. Nettselskapet mente at tilknytningspunktet måtte ombygges for å kunne tilknytte klagers kraftverk til nettet. I tillegg skulle anlegget gjennomføres med fullt bestykkede linjefelt. Selv om partene hadde ulikt syn på hvorvidt det var nødvendig med en oppgradert løsning, sendte de en felles omforent anleggskonsesjonssøknad til NVE for den oppgraderte tilknytningsløsningen den 13. desember 2019. I den felles søknaden var følgende begrunnelse gitt for valg av løsning:

«Tidligere konsesjonsgitte løsning med tilknytning mot 66 kV regionalnett er forkastet av netteier av driftsmessige årsaker.

Løsning med tilknytning av kraftverket til 22 kV distribusjonsnett vil kreve større forsterkninger i 22 kV nettet med investeringer i størrelsesorden 17,5 Mkr, samt gi svært høye marginaltap i dette nettet.

Tilknytning av kraftverket mot 66 kV regionalnett via utendørs luftisolert koblingsanlegg gir en betydelig lavere kostnad enn tilknytning via et innendørs helkapslet gassisolert anlegg. Videre krever en slik løsning minimalt med tilleggsareal utover det som allerede er båndlagt av eksisterende 66 kV linje.

Kostnadsestimat for løsning som omsøkt eks krafttransformator er på 4,2 Mkr.»

- (6) Kostnadsfordelingen mellom nettselskapet og klager var ikke klarlagt på søknadstidspunktet. Nettselskapet fremsatte et uspesifisert krav om anleggsbidrag 7. april 2020. Det ble i kravet lagt til grunn at investeringen var kundespesifikk og at klager måtte bære alle kostnader. Klager var ikke enig i kravet, og bestred dette i e-post datert 21. april 2020. Selv om partene var uenige med hensyn til om det kunne kreves anleggsbidrag, ble

de enige om å fortsette fremdriften i prosjektet. Anleggskonsesjon ble innvilget av NVE den 2. juli 2020.

- (7) Spørsmålet om det kunne kreves anleggsbidrag og beregningen av dette ble brakt inn som en uenighetssak for RME av klager i brev datert 16. oktober 2020. RMEs kompetanse til å avgjøre uenighetssaker er regulert i NEM-forskriften § 4-13. Vedlagt i klagen var et usignert utkast til en avtale om fremdrift, anleggsbidrag og annen kostnadsdekning, i utkastet ble det foreslått et estimert anleggsbidrag på kroner 6,7 millioner ekskl. mva.
- (8) Partene signerte den endelige avtalen den 28. oktober 2020 og den 10. november 2020. Det estimert anleggsbidrag var fremdeles beregnet til kroner 6,7 millioner ekskl. mva., og begge partene signerte også initialene sine på den siden av avtalen hvor dette estimatet uttrykkelig fremgikk.
- (9) I brev datert 29. oktober 2020 ba RME nettselskapet om å gjøre rede for alle forhold som var relevante for behandling av klagen. Nettselskapet ble bedt om å gi en nærmere beskrivelse av nettselskapets skriftlige rutiner for anleggsbidrag og en redegjørelse for hvorfor tilknytningen av kraftverket medførte behov for å bygge om tilknytningspunktet. Nettselskapet ble også bedt om å redegjøre for når kravet om anleggsbidrag ble fremsatt til klager og om å oversende kopi av den informasjonen klager hadde fått om anleggsbidraget. RME ba også om å få tilsendt den skriftlige avtalen om anleggsbidrag. Nettselskapet ble videre bedt om en redegjørelse for hvorfor de mente investeringene i deres nettanlegg var utløst av at klagers kraftverk ble tilknyttet nettet. Til slutt ble det bedt om at nettselskapet redegjorde for om tilknytningen av kraftverket falt inn under overgangsordningen for anleggsbidrag og hvordan anleggsbidraget var beregnet, herunder hjemmelen for beregningen. Det ble særskilt bedt om en redegjørelse for om nettselskapet anså anlegget som kundespesifikt, eller om anleggsbidraget skulle beregnes med utgangspunkt i at klager skulle dekke en forholdsmessig andel av kostnadene.
- (10) Nettselskapet sendte sine merknader 3. desember 2020. Klager sendte sitt tilsvarende svar til nettselskapets merknader den 18. desember 2020. Nettselskapet kom med ytterligere merknader 12. februar 2021.
- (11) RME varslet den 1. juni 2021 at de vurderte å fatte vedtak i saken, med frist for uttalelse den 15. juni 2021. RME varslet følgende vedtak:

«Kystnett kan kreve anleggsbidrag for tilknytning av Salhuselva Kraftverk jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-1. Salhuselva Kraftverk er ikke omfattet av overgangsordningen jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-12.

Kystnett kan beregne anleggsbidrag for tilknytning av Salhuselva Kraftverk etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-8, da investeringene er kundespesifikke.

Kystnett har ikke overholdt informasjonsplikten i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-2.»

- (12) Klager innga merknader til varselet den 11. juni 2021. Nettselskapet kontaktet RME igjen 23. august 2021 og etterspurte status i saken.
- (13) RME fattet 26. april 2022 vedtak i saken. Vedtaket lød som følgende:

«Kystnett kan kreve anleggsbidrag for tilknytning av klager, jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-1. Salhuselva kraftverk er ikke omfattet av overgangsordningen, jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-12.

Kystnett kan beregne anleggsbidrag for tilknytning av klager etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-8, da investeringene er kundespesifikke.

Kystnett har ikke overholdt informasjonsplikten i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-2.

RME krever at Kystnett dokumenterer oppdaterte rutiner som sikrer at de overholder informasjonsplikter i fremtidige saker. Frist for å sende inn dokumentasjon på retting er 1. juli 2022. Dersom Kystnett ikke overholder fristen vil vi vurdere å fatte vedtak om tvangsmulkt.»

- (14) Nettselskapet oversendte oppdaterte rutiner til RME 29. juni 2022.
- (15) RME innvilget etter forespørsel fra klager utsatt klagefrist på vedtaket til den 15. september 2022. Klagen ble oversendt til RME 15. september 2022. Klagen var begrunnet med at klager anså det slik at investeringene ikke var utløst av klager og heller ikke var kundespesifikke. Klager viste på dette punkt til at det ikke var nødvendig med den oppgraderte løsningen for tilknytningspunktet til klagers kraftverk, men at det hadde holdt med en kabel. Klager bestred også at de ikke var omfattet av overgangsordningen, og henviste til anleggskonsesjon som ble gitt 2012. Klager anførte at selv om ikke byggefristen i anleggskonsesjonen ble overholdt, kunne den ikke anses som bortfalt. Klager mente derfor at det var innvilget både anleggskonsesjon og vassdragskonsesjon innen fristen 1. juli 2018, og at kraftverket var omfattet av overgangsreglene for anleggsbidrag i kontrollforskriften § 16-12.
- (16) Nettselskapet innga merknader til klagen den 1. desember 2022. Klager innga ytterligere merknader 13. januar 2023. Videre innga nettselskapet nye merknader den 3. februar 2023, som igjen ble kommentert av klager i brev datert 14. februar 2023. Nettselskapet innga avsluttende merknader i brev datert 14. mars 2023.
- (17) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling den 11. januar 2024.
- (18) Klager og klagemotpart har i brev datert 17. januar 2024 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader. Klager innga merknader til innstillingen den 30. januar 2024.
- (19) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 11. mars 2024.

3 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (20) I vedtaket datert 26. april 2022 presenterer RME innledningsvis punktene i vedtaket og redegjør kort for sakens bakgrunn. RME legger til grunn at klagen gjelder nettselskapets saksbehandling i saken, om nettselskapet hadde hjemmel til å kreve anleggsbidrag, om nettselskapet faller inn under overgangsbestemmelsen for anleggsbidrag og om nettselskapet kan beregne anleggsbidraget som kundespesifikt.

- (21) RME behandler først spørsmålet om nettselskapet kunne kreve anleggsbidrag etter kontrollforskriften § 16-1 for å tilknytte klagers kraftverk til nettet. RME viser til at det avgjørende er om investeringene nettselskapet har gjort i nettet er utløst av at kraftverket tilknyttes nettet, jf. kontrollforskriften § 16-1 første ledd a). Som nettselskap har man en plikt til å tilknytte anlegg for produksjon av elektrisk energi, jf. energiloven § 3-4a. Denne plikten gjelder nødvendig nettkapasitet som sikrer at det er driftsmessig forsvarlig å tilkoble kunder. Nettselskapet må selv kunne vurdere om kunden kan tilknyttes nettet uten at det er behov for å gjøre endringer, eller om det må gjøres endringer for at det skal være driftsmessig forsvarlig å tilknytte kunden. RME konkluderer med at Norconsults rapport fra 2018 ikke kan vektlegges. Denne var bestilt av nettselskapet og er ikke bindende for selskapet. RME finner ikke grunn til å overprøve nettselskapets vurderinger og viser til at det er nettselskapet som er ansvarlig for å finne en hensiktsmessig teknisk løsning for nettanlegg. Tekniske krav i lov og forskrift, sammen med den økonomiske reguleringen av nettselskapene skal bidra til at den mest samfunnsmessig rasjonelle løsningen blir valgt for tilknytningen. Slik RME ser det har nettselskapet gjort en vurdering av om det er driftsmessig forsvarlig å tilknytte kraftverket, og funnet at det må gjøres investeringer. RME konkluderer med at det er hjemmel til å kreve anleggsbidrag i kontrollforskriften § 16-1 første ledd.
- (22) RME har videre behandlet spørsmålet om kraftverket til klager er omfattet av overgangsordningen for anleggsbidrag etter kontrollforskriften § 16-12 første ledd. Det følger av bestemmelsen at nettselskapet ikke kan kreve anleggsbidrag fra innmatingskunder som utløser investeringer i regional- og transmisjonsnettet dersom de er omfattet av overgangsreglene. Det er to vilkår som må være oppfylt for at kunden skal omfattes av bestemmelsen. Kunden må ha fått innvilget nødvendig konsesjon før 1. juli 2018, og kunden må være tilknyttet før 1. juli 2022.
- (23) RME viser til at partene på vedtakstidspunktet var enige om at kraftverket vil bli tilknyttet før 1. juli 2022 og at dette vilkåret derfor ikke var omtvistet. Spørsmålet for RME er om kraftverket hadde «*nødvendig konsesjon*» på skjæringstidspunktet 1. juli 2018.
- (24) Nødvendig konsesjon betyr for kraftverkets del at det måtte være innvilget både vassdragskonsesjon, og anleggskonsesjon før 1. juli 2018, for at kraftverket skal falle inn under overgangsbestemmelsen.
- (25) Med hensyn til vassdragskonsesjonen viser RME til at denne opprinnelig ble innvilget den 25. mai 2009. Kraftverket var på dette tidspunktet eid av Småkraft AS. Småkraft AS søkte deretter om utsatt byggefrist for kraftverket. Utsatt frist ble innvilget til 25. mai 2019 i brev fra NVE datert 12. februar 2014. Kraftverket ble deretter overført til Sonja og Kurt Lofthus, før det igjen ble overført til klager. Dersom byggefristen 25. mai 2019 ikke ble overholdt måtte det søkes om ny konsesjon. Slik RME ser det var vassdragskonsesjonen fra 25. mai 2009 gjeldende på skjæringstidspunktet. Det var fremdeles nesten et år igjen av byggefristen som var satt i konsesjonen. Vassdragskonsesjonen ble overført til nye eiere og det ble gitt ny vassdragskonsesjon ved nytt vedtak 7. februar 2019. Dette vedtaket er imidlertid gitt etter skjæringstidspunktet, og det avgjørende er om kraftverket hadde nødvendig konsesjon på skjæringstidspunktet. RME vurderer derfor at kraftverket hadde nødvendig vassdragskonsesjon 1. juli 2018.
- (26) Når det gjelder anleggskonsesjonen ble det vist til at anleggskonsesjonen ble gitt 30. mai 2012, med en varighet frem til 29. mai 2042. Videre ble det i konsesjonen satt krav om at anlegget måtte være fullført og satt i drift innen 3 år fra endelig konsesjon.

Denne fristen ble ikke overholdt, og RME vurderer derfor saken slik dette har den virkning at det ikke forelå gyldig anleggskonsesjon ved utløpet av fristen. Klager måtte søke ny anleggskonsesjon i 2019. I konsesjonssøknaden skriver klager at siden «*det har tatt lenger tid enn forventet å få fattet endelig investeringsbeslutning på kraftverket, har ikke fristen for ferdigstilling blitt overholdt*». RME konkluderer med at kraftverket ikke hadde nødvendig anleggskonsesjon på skjæringstidspunktet, 1. juli 2018, og at kraftverket derfor heller ikke er omfattet av overgangsbestemmelsen, og at nettselskapet skal kreve anleggsbidrag.

- (27) RME vurderer videre spørsmålet om anleggsbidraget skal beregnes etter kontrollforskriften § 16-8 eller etter §§ 16-9 og 16-10. Nettselskapet kan kreve hele kostnadsgrunnlaget for anleggsbidraget dekket av én kunde etter kontrollforskriften § 16-8 dersom kunden er eneste bruker av nettanlegget, nettselskapet må dimensjonere anlegget etter minste standard i forhold til kundens effektbehov og nettselskapet vurderer at andre kunder ikke vil bestille kapasitet i nettanlegget inntil ti år etter ferdigstilling. Dersom disse tre vilkårene ikke er oppfylt, kan nettselskapet kun kreve en forholdsmessig del.
- (28) RME vektlegger at nettselskapet har vurdert klager som eneste bruker av nettet, og anlegget er dimensjonert etter minste standard. Dersom det viser seg at det etableres andre tilknytningspunkter til anlegget innen ti år fra tilknytningstidspunktet, må nettselskapet tilbakebetale delen av anleggsbidraget som overgår kundens forholdsmessige andel, jf. kontrollforskriften § 16-8 andre ledd. RME vurderer saken slik at nettselskapet har gjort en vurdering av om investeringene som er gjort i anlegget er utløst av at kraftverket tilknyttet nettet, og funnet at tilknytningen i dette tilfellet oppfyller vilkårene i § 16-8. Videre vurderer RME at nettselskapets vurderinger ikke er i strid med reglene om fordeling av kostnader, jf. kontrollforskriften § 16-8.
- (29) Klager har vist til to tidligere vedtak fra RME og anfører at komponentene som gjelder anlegget er etablert etter tilknytningspunktet mot kraftverket og at investeringene derfor ligger utenfor anlegget som klassifiseres som kundespesifikt. Til dette kommenterer RME at de nevnte vedtakene gjelder vurderingen om nettselskapet kunne kreve anleggsbidrag for vern som er etablert i det eksisterende regionalnettet, adskilt fra de nødvendige investeringene for å koble kunden til eksisterende nett. Kunden i disse sakene var også enten omfattet av tidligere regelverk eller av overgangsbestemmelsen, slik at nettselskapet ikke hadde anledning til å kreve anleggsbidrag for investeringer i regionalnettet som ikke var kundespesifikke. I denne saken vurderer RME at investeringene etter tilknytningspunktet til kraftverket er nødvendige for å koble kraftverket til eksisterende nettanlegg, og at nettselskapet derfor har anledning til å vurdere disse investeringene som kundespesifikke.
- (30) Avslutningsvis vurderer RME om nettselskapet har brutt plikten til å gi klager informasjon etter kontrollforskriften § 16-2. RME viser til at nettselskapet, uten ugrunnet opphold, plikter å gi kunden informasjon om blant annet hjemmelsgrunnlaget for innkreving av anleggsbidrag, praksis for innkreving og beregning av anleggsbidrag, og estimert anleggsbidrag. I denne saken er det tale om profesjonelle parter som kjenner til reglene om anleggsbidrag, og partene har til dels jobbet tett sammen for å finne frem til de riktige tekniske løsningene. RME mener likevel at det er nettselskapet som har ansvar for sikre god saksbehandling, og de plikter å overholde kravene i kontrollforskriften kapittel 16, uavhengig av hvem kunden er. RME presiserer at nettselskapet ikke kan pålegges å oversende estimert anleggsbidrag før partene har blitt enige om en teknisk

løsning. Det er likevel klart at det i denne saken har oppstått misforståelser og uenigheter om de faktiske sidene av saken, som kunne vært unngått. RME konkluderer med at nettselskapet ikke har overholdt kravene i kontrollforskriften § 16-2

4 Partenes anførsler

4.1 Klagers anførsler

- (31) Klager har i det vesentlige anført:
- (32) Det hefter saksbehandlingsfeil ved RMEs vedtak. RME har ikke foretatt noen selvstendig vurdering av om vilkårene i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-1 faktisk er oppfylt, men har uten videre har lagt til grunn nettselskapets konklusjon om at investeringene var nødvendige for at tilknytningen skal være driftsmessig forsvarlig.
- (33) Videre har RME fullstendig overlatt til nettselskapet å avgjøre om det skal beregnes anleggsbidrag etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-8 eller etter §§ 16-9 første ledd og 16-10 annet ledd. RME har unnlatt å foreta en reell og selvstendig vurdering.
- (34) Investeringene i nettet er ikke «*utløst*» av klager jf. kontrollforskriften § 16-1. Adgangen til å kreve anleggsbidrag forutsetter at nettselskapenes investeringer er nødvendige for å kunne knytte kraftverket til nettet, og samtidig opprettholde leveringskvaliteten. Nettselskapet må kunne dokumentere at det foreligger et «*reelt behov*» for investeringer, jf. kontrollforskriften § 16-1 (1) og Energiklagenemndas avgjørelse i sak 2021/1047. Nettselskapet har ikke dokumentert at det foreligger et «*reelt behov*» for investeringene som følge av at kraftverket tilknyttes nettet. Nettselskapet har ikke lagt frem noen dokumentasjon som tilsier at leveringskvaliteten i nettet ville bli redusert som følge av tilknytningen av kraftverket dersom den konsesjonsgitte tilknytningsløsningen hadde blitt benyttet. Mangelen på dokumentasjon er i seg selv tilstrekkelig som grunnlag for å konkludere med at vilkårene for å kreve anleggsbidrag ikke er oppfylt.
- (35) Klager har videre vist til at dersom tilknytningen mot kraftverket utstyres med effektbryter med vern, medfører ikke mulige feil i kraftverket eller transformatorstasjonen noen økt risiko for avbrudd i nettet. Klager har derfor anført at påliteligheten i nettet ikke ville ha blitt svekket med en slik løsning. Klager har videre vist til videre til at det foreligger en rapport fra Norconsult som konkluderer med at spenningen på linjen «*i liten grad*» ville påvirkes av kraftverket. Klager har derfor anført at heller ikke spenningskvaliteten ville ha blitt påvirket negativt. Det er klagers syn at RME burde ha hensyntatt innholdet i Norconsults rapport, og videre også vektlagt NVE sin vurdering i konsesjonen gitt i 2012.
- (36) Subsidiært, gitt at det er hjemmel for å kreve anleggsbidrag, har klager anført at det ikke medfører riktighet at investeringene er kundespesifikke. Klager har anført at i alle tilfeller må et eventuelt anleggsbidrag kreves etter kontrollforskriften §§ 16-9 og 16-10, og ikke § 16-8. Klager viser til at de ikke er å anse som «*eneste bruker*», som er et vilkår for at investeringene skal anses som kundespesifikke etter § 16-8.
- (37) Klager har vist til at en tolkning av ordlyden tilsier at en kunde er «*eneste bruker*» av et nettanlegg dersom det bare er den aktuelle kunden som påvirkes når nettanlegget kobles ut. Altså dersom det er en del av et nett som også andre kunder får forsyning gjennom, er kunden ikke eneste bruker av det aktuelle anlegget. Klager har vist til at nettet er lagt opp

slik at hvis klagers kraftverk kobles ut, vil strømmen gjennom linjen fremdeles gå gjennom det etablerte bryteranlegget, og det brukes derfor av andre kunder. Omvendt, dersom bryteranlegget kobles ut, er det ikke bare kraftverket som mister tilknytningen, men også en rekke andre kunder. Klager har videre anført at investeringene i nettselskapets anlegg klart gir nyttevirkninger for andre enn klager.

- (38) Til støtte for sin tolkning av vilkåret «*eneste bruker*» har klager vist til RMEs vedtak i sakene Ånstablåheia Vindpark (201902585-10) og Kvitfjell og Raudfjell vindkraftverk (201914424-11). Klager har vist at disse sakene gjaldt et tidligere regelverk, men at RME i begge sakene fant at de foretatte investeringene var gjort i det kundespesifikke anlegget, slik at de også må anses å være relevant for vurderingen av vilkåret «*eneste bruker*» i gjeldene forskriftsbestemmelse.
- (39) Klager har videre anført at klagers kraftverk omfattes av overgangsordningen i kontrollforskriften § 16-12. Klager har vist til at ordlyden ikke innebærer noe krav om at investeringsbeslutningen må ha blitt tatt på et spesielt tidspunkt. Klager har vist til at kraftverkets anleggskonsesjon ble innvilget allerede 30. mai 2012, med en varighet frem til 29. mai 2042. Denne konsesjonen ble avløst av en revidert konsesjon i 2020, som i det alt vesentlige var identisk med den tidligere konsesjonen – med unntak av tilknytningsløsningen. Kraftverket har således på ethvert tidspunkt siden 2012 hatt nødvendig anleggskonsesjon. Klager har anført at det at gjeldende konsesjonen er datert etter 1. juli 2018 ikke medfører at kraftverket ikke «*har fått innvilget nødvendig konsesjon før 1. juli 2018*», jf. § 16-12 (1) (a).
- (40) Klager har anført at det er feil lovforståelse at anleggskonsesjonen gitt 30. mai 2012 må anses bortfalt fordi byggefristen ikke ble overholdt. Klager har særlig vist til at det ikke følger av anleggskonsesjonen at manglende overholdelse av vilkåret har den virkning at anleggskonsesjonen bortfaller. Heller ikke energiloven eller forarbeidene til energiloven oppgir noen direkte virkninger dersom fristen oversittes. Klager anfører at energiloven § 10-3 angir hvilke konsekvenser det «*kan*» fattes vedtak om, men ingen vedtak har blitt fattet i denne saken, og at det heller ikke er automatikk i at konsesjonen er bortfalt selv om treårsfristen er oversittet. Klager har også vist til Oslo Tingretts dom i sak 19-053708TVI-OTIR/04 til støtte for sitt syn.
- (41) Videre har klager vist til formålet med overgangsregelen og anført at prosjektet med kraftverket var allerede et godt modnet prosjekt på tidspunktet for innføring av reglene om anleggsbidrag i regionalnettet. Da klager overtok prosjektet i 2019, forelå allerede det vesentligste av detaljprosjektering og tilbudsunderlag som klager videreførte med kun mindre endringer. Hadde ikke prosjektet vært godt modent, hadde ikke klager kunnet begynne byggeprosessen få måneder etter overtakelsen slik de gjorde.
- (42) Til slutt har klager bedt om innsyn i ROS-analysen etter reglene om partsinnsyn i forvaltningsloven § 18.

4.2 Klagemotpartens anførsler

- (43) Klagemotparten har i det vesentlige anført:
- (44) Nettselskapet har anført at de kan kreve anleggsbidrag etter kontrollforskriften § 16-1 ettersom investeringene ble «*utløst*» av klager. Nettselskapet har anført at hva som er driftsmessig forsvarlig beror på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle og at kjernen er å sikre at de tekniske forholdene i nettet er akseptable, herunder ved at det besørages

tilstrekkelig leveringskvalitet og forsyningsikkerhet i nettet. Nettselskapet har også anført at øvrige forhold kan inngå i vurderingen av hva som er driftsmessig forsvarlig, blant annet må det tas hensyn til omgivelsene, de stedege forhold og muligheten for utkobling.

- (45) Nettselskapet har vist til en ROS-analyse foretatt i 2019, og særlig til at blant annet regionalnettstrekket fra Falkelv til Botn er sårbart på grunn av eksponering for ytre omgivelser som vær og klima. Særlig tilknytningspunktet for klagers kraftverk er dårlig som følge av de klimatiske forhold, noe som særs gjør seg gjeldende i vintersesongen. Nettselskapet har videre vist til at de på denne bakgrunn har stilt krav til et robust koblingsanlegg med god isolasjonsmotstand, og med en systemløsning som vil sikre gode og avbruddsfrie seksjoneringsmuligheter i 66 kV-ledningen. På denne måten kan produksjonen fra kraftverket avbruddsfritt seksjoneres og omlegges ved behov.
- (46) Nettselskapet har også påpekt at koblingsanlegget for tilknytningen til klagers kraftverk er en ny mulig feilkilde i systemet som kan påvirke den generelle forsyningsikkerheten til Steigen. Nettselskapet har vist til at de derfor anså det nødvendig at anlegget måtte ha sikker utkobling ved feil og robust brytersystem med samleskinne for sikker seksjonering, samt jording av anleggene. Videre har nettselskapet vist til en stadig økende industrialisering hvor det stilles strenge krav til kvalitet, og anført at dette må tas i betraktning av nettselskapet ved drift av nettet.
- (47) Nettselskapet har også vist til at rapporten fra Norconsult kun gir en overordnet teknisk økonomisk analyse for 10 potensielle innmatingskunder/kraftverk i Nord-Salten som hadde fått konsesjon. Denne rapporten var ikke spisset inn mot klagers kraftverk og heller ikke bindene for nettselskapet på noen måte. Nettselskapet har også bestridt klagers anførsler om at påliteligheten i nettet ikke ville bli svekket med den enklere løsningen.
- (48) Nettselskapet har anført at klager er «*eneste bruker*» av utbedringene på nettanlegget, og at vilkårene for å kreve anleggsbidrag etter kontrollforskriften § 16-8 er oppfylt. Nettselskapet har anført at klagers tolkning av vilkåret er feil. Det er feil at dersom andre kunders strøm rent fysisk transporteres gjennom eller via det aktuelle nettanlegget, vil ikke kunden som tilknyttes være å regne som «*eneste bruker*» av nettanlegget. En slik forståelse vil i praksis medføre at ingen nettanlegg, særlig i transmisjon- og regionalnettet, vil være å regne som kundespesifikke, idet strømmen som flyter gjennom disse nettanleggene tilnærmet alltid vil være ledd i strømforsyningen til andre kunder. Bygging av det aktuelle nettanlegget medfører således at overføringskapasiteten i nettet blir den samme, slik at det øvrige nettkundefellesskapet ikke får noen egennytte av byggingen. Nettselskapet har også vist til formålet bak anleggsbidraget, og at klagers tolkning ville føre til at nettselskapets øvrige kunder hadde endt opp med å dekke utbyggingskostnader som kun foranlediges av én kundes bestilling, og gi en skjevdeling av nettkostnadene i strid med grunntanken bak reglene om anleggsbidrag.
- (49) Nettselskapet har anført at for å koble klagers kraftverk til det eksisterende nettet, må det lages et teknisk tilknytningssystem i tilknytningspunktet. Dette tilknytningssystemet er utelukkende etablert for innmating fra kraftverket, og skal utelukkende brukes av klager. Det er ingen andre kunder som blir tilknyttet eller får økt kapasitet som følge av investeringene.
- (50) Nettselskapet har til slutt anført at det hverken forelå vassdragskonsesjon eller anleggskonsesjon som oppfylte forskriftens krav til «*nødvendig konsesjon*» på

skjæringstidspunktet 1. juli 2018. Med hensyn til vassdragskonsesjonen er nettselskapet av den oppfatning at RME har lagt til grunn en for unyansert forståelse av overgangsregelen ved å ikke ta hensyn til at kraftverket både faktisk og rettslig ble bygget i medhold av en vassdragskonsesjon som ble innvilget først 7. februar 2019, altså etter skjæringstidspunktet 1. juli 2018. I 2019-konsesjonen vises det på side 1 til at den «erstatte konsesjon av 25.05.2009». Det kan derfor ikke være tvilsomt at konsesjonen som ble gitt 7. februar 2019 rettslig sett er å betrakte som en ny konsesjon. Nettselskapet er altså av den oppfatning at heller ikke vassdragskonsesjonen kan regnes som innvilget før 1. juli 2018, og at det dermed ikke foreligger nødvendig konsesjon. Følgene av dette er at overgangsbestemmelsen i kontrollforskriften § 16-12 ikke kommer til anvendelse, og at tilknytningen av kraftverket må anleggsbidragsfinansieres, slik RME stadfestet i sitt vedtak.

5 Reguleringsmyndigheten for energis innstilling

- (51) I sin innstilling datert 11. januar 2024 har RME kort vist til at klagers anførsler i saken i hovedsak er de samme som tidligere. Imidlertid har klager i tillegg anført at det foreligger saksbehandlingsfeil ved RMEs vedtak, som følge av at RME etter klagers syn har unnlatt å foreta en tilstrekkelig vurdering av om vilkårene i kontrollforskriften § 16-1 er oppfylt. Videre har RME forstått det slik at klager anfører at RME i for stor grad har vist til at det er opp til nettselskapene å avgjøre om anleggsbidrag skal kreves inn etter kontrollforskriften § 16-8 eller etter §§ 16-9 og 16-10. RME har tolket disse anførselene som anførsler om saksbehandlingsfeil, herunder feil i lovtolkningen og -anvendelsen.
- (52) Når det gjelder vurdering av om vilkårene i kontrollforskriften § 16-1 er oppfylt, har RME vist til at de er noe tilbakeholdne med å overprøve nettselskapets vurderinger knyttet til valg av nettløsning. Dette er fordi det er nettselskapet som er ansvarlig for at driften av eget nett er forsvarlig, og at kravene til leveringskvalitet er overholdt. RME viser her til at vurderingen av om en tilknytning er driftsmessig forsvarlig eller om nettinvesteringer er nødvendig, gjøres ut fra en teknisk faglig vurdering av nettet. Med driftsmessig forsvarlig menes det at tilknytningen ikke går ut over leveringskvaliteten til eksisterende kunder. Det betyr at spenningsgrenser gitt av forskrift om leveringskvalitet må opprettholdes i underliggende og tilgrensende nett. I tillegg skal ikke tilknytningen medføre at man overskrider overføringsgrenser for komponenter i tilgrensende og overliggende nett.
- (53) Hva som nærmere ligger i begrepet «om nødvendig» finner man veiledning til i uttalelser gitt ved forskriftsfesting av tilknytningsplikten for forbruk i regional- og transmisjonsnett. Der uttalte departementet at «*nettselskapene skal ha hovedansvaret for nettutviklingen, og skal bestemme om en tilknytning av forbruk krever oppgradering eller investering i nettet, og eventuelt hvilke nettløsninger som skal utredes, omsøkes og investeres i*». For å utfylle den direkte reguleringen, og for å gi nettselskapene insentiver til å drive og utvikle nettet effektivt og forsvarlig, er nettselskapenes inntekter regulert. RME har vist til at innteksregulering gir med andre ord nettselskapene insentiver til å velge den mest effektive nettløsningen ved nye tilknytninger.
- (54) RME finner i denne saken at nettselskapet i tilstrekkelig grad har vist at de aktuelle investeringene i nettet var utløst av kunden, jf. kontrollforskriften § 16-1. RME viser til at nettselskapets krav til et robust koblingsanlegg med god isolasjonsmotstand og en systemløsning som skal sikre gode og avbruddsfrie seksjoneringsmuligheter i 66 kV-ledningen, anses nødvendig for strekket som er sårbart på grunn av eksponering for ytre

omgivelser som vær og klima. Videre viser innhentet ROS-analyse at det er nødvendig at anlegget har sikker utkobling ved feil med robust brytersystem med samleskinne for sikker seksjonering, samt jording av anleggene. Disse forholdene, sammen med krav til kvalitet og forsyningsikkerhet, har nettselskapet hensyntatt i sin driftsmessig forsvarlig-vurdering av tilknytning av kraftverket.

- (55) Klager har som støtte for sitt syn vist til Energiklagenemndas sak 2021/1047, hvor nemnda kom til at det ikke var dokumentert fra nettselskapets side at det var noe reelt behov for en slik forsterkning av nettet som nettselskapet hadde lagt til grunn. RME bemerker at nettselskapet i den nevnte saken ikke hadde dokumentert at det var nødvendig med en ny linje for å følge forskriftsfestede krav, men heller henvist til egne retningslinjer. Kunden fikk kun velge alternativer basert på nettselskapets retningslinjer, og ikke som følge av sitt behov for økt kapasitet. Saksforholdet har følgelig liten overføringsverdi til denne saken.
- (56) Med hensyn til RMEs vurdering av om vilkårene i kontrollforskriften § 16-8 bokstav a er oppfylt, viser RME til at partene har ulik oppfatning av hva som menes med vilkåret «*eneste bruker*». Klager mener at man må se på hvilke brukere som mister tilknytning eller får redusert forsyning dersom den aktuelle delen av nettet blir borte, eventuelt utkoblet. Nettselskapet mener derimot at det først er når en kunde blir tilknyttet, eller får økt kapasitet i det samme nettet, at de også må anses som flere «*brukere*» etter forskriften.
- (57) RME er enig med nettselskapets syn. Vurderingstema er om det er sannsynlig at det er andre kunder som blir tilknyttet eller får økt kapasitet. RME viser blant annet til kontrollforskriften § 16-8 første ledd bokstav c og annet ledd, som eksplisitt sier at en kunde ikke lenger er eneste bruker av nettet dersom andre kunder blir tilknyttet eller får økt kapasitet.
- (58) Nettselskapet har vist til at det tekniske tilknytningssystemet i tilknytningspunktet utelukkende er etablert for innmating fra Salhuselva kraftverk, og utelukkende skal brukes av kraftverket. Ingen andre kunder blir tilknyttet eller får økt kapasitet som følge av investeringene. RME mener nettselskapet har begrunnet hvorfor investeringene er nødvendige, og at vurderingene knyttet til at disse er kundespesifikke ikke er i strid med reglene om fordeling av kostnader, og derfor er i henhold til reglene i kontrollforskriften § 16-8.
- (59) Uansett finner RME at spørsmålet om hvem som er «*eneste bruker*» i denne saken ikke er av avgjørende betydning. Dette fordi nettselskapet etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-9 tredje ledd uansett kan fordele hele kostnadsgrunnlaget på «*et gitt antall kunder*» dersom § 16-8 bokstav b) og c) er oppfylt. Klagen tas derfor ikke til følge på dette punkt.

6 Klagers merknader til innstillingen

- (60) Klager har i brev datert 30. januar 2024 inngitt merknader til RMEs innstilling. Klager fastholder at RME har tolket og anvendt bestemmelsen i kontrollforskriften § 16-1 feil. RME foretar verken i vedtaket eller i innstillingen til Energiklagenemnda en reell vurdering av om vilkåret er oppfylt.
- (61) Klager bestrider ikke at det er nettselskapets ansvar å sørge for forsvarlig drift og leveringskvalitet, og at det er nettselskapet som må vurdere om det er nødvendig å foreta investeringer i nettet. Om en investering er nødvendig eller ikke, er imidlertid ikke

ensbetydende med at den er utløst av en gitt tilknytning. Når RME ikke vurderer om det var tilknytningen av kraftverket som gjorde det nødvendig å oppgradere nettet, eller om oppgraderingsbehovet forelå uavhengig av tilknytningen, er dette en lovanvendelsesfeil.

- (62) Klager mener videre at RMEs forståelse av kontrollforskriften § 16-8 utgjør lovtolkningsfeil som resulterer i en lovanvendelsesfeil. Når RME konkluderer med at det i vurderingen av om kunden er «*eneste bruker*» av et nettanlegg utelukkende er av interesse hvorvidt det er sannsynlig at det er andre kunder som blir tilknyttet eller får økt kapasitet, ser de totalt bort fra at det i mange tilfeller vil være andre kunder som allerede er tilknyttet nettanlegget, og at disse også vil nyte godt av økt forsyningsikkerhet og leveringskvalitet. Når det gjøres investeringer i nettanlegg som rent faktisk benyttes av flere kunder, og disse også får en bedre tjeneste på grunn av investeringene, blir det uriktig å konkludere med at kraftverket er «*eneste bruker*».
- (63) Med hensyn til rapporten fra Norconsult viser klager til at denne underbygger at det var andre forhold som utløste behovet for investeringer i nettet. Dette gjelder særlig når rapporten ses i sammenheng med nettselskapets egen forklaring på hvorfor investeringen var nødvendig, som utelukkende knytter seg til forhold som er kraftverket helt uvedkommende. Investeringene ble ansett som nødvendige på grunn av krevende klimatiske forhold, og fordi kontroll og vedlikehold jevnlig medførte lengre perioder med utkobling. Klager mener at investeringene var uavhengig av tilknytningen av kraftverket.
- (64) RMEs tilbakeholdenhet med å overprøve nettselskapenes vurderinger har uheldige konsekvenser. Nettselskapenes posisjon som monopolister, gjør det ekstra viktig at tilsynsmyndigheten faktisk vurderer om vilkårene for at nettselskap kan kreve anleggsbidrag er oppfylt. Uten slik kontroll, vil nettselskapene kunne velte kvalitetsutvidende nettkostnader over på en bruker på grunn av mer eller mindre godt funderte skjønnsmessige vurderinger.
- (65) I denne saken innebærer robustgjøringen av nettet, som klager er pålagt regningen for, at nettselskapet kan levere en høyere spenningskvalitet til sine øvrige kunder. Dette vil igjen redusere nettselskapets fremtidige KILE-kostnader, samtidig som det utgjør en betydelig fordel for nettselskapet å umiddelbart kunne velte hele investeringskostnaden over på klager. Som nærmere forklart i tidligere innlegg, vil ikke Salhuselva kraftverk dra noen spesiell nytte av mer-funksjonaliteten som ble installert i forbindelse med tilknytningen. Kraftverket ville utmerket godt klart seg med en enklere og billigere løsning. Om nettselskapet da tillates å velte den fulle og hele kostnaden over på klager, uten en reell vurdering av om vilkårene for dette er oppfylt vil sende særdeles uheldige signaler til aktørene i markedet.

7 Energiklagenemndas vurdering

- (66) Saken gjelder klage fra Clemens Kraft AS på RMEs vedtak i uenighetssak angående nettselskapet Kystnett AS' adgang til å kreve anleggsbidrag for tilknytning av Salhuselva kraftverk. Gitt at det er hjemmel for å kreve anleggsbidrag må nemnda ta stilling til om klager er eneste bruker av nettanlegget og om anleggsbidraget derfor kan settes lik kostnadsgrunnlaget. Uenighetssaken gjelder også spørsmål om klager er omfattet av overgangsreglene i kontrollforskriften § 16-12. Det følger av kontrollforskriften § 16-4 at nettselskapet skal inngå skriftlig avtale om anleggsbidrag. Det følger videre av forskriften § 16-11 at nettselskapet kan fakturere «*maksimalt 15 prosent utover estimert anleggsbidrag. Begrensningen gjelder ikke dersom kostnadsoverskridelsen skyldes*

forhold på kundens side.» Nemnda viser til at partene har signert en avtale som fastsetter et estimat for anleggsbidraget. Forholdet er ikke berørt i klagen og nemnda tar heller ikke stilling i privatrettslige krav, da dette faller utenfor nemndas kompetanse. Nemnda kan heller ikke se at anførselene som er fremsatt av partene direkte knytter seg til forholdet med avtalen.

Spørsmål om adgangen til å kreve anleggsbidrag

- (67) Nemnda vil først ta stilling til spørsmålet i hvilken utstrekning nettselskapet har adgang til å kreve anleggsbidrag for å tilknytte Salhuselva kraftverk til nettet. Det følger av kontrollforskriften § 16-1 at nettselskapet skal fastsette og kreve inn anleggsbidrag fra kunden for å få dekket hele eller deler av kostnadsgrunnlaget for investeringene som blir utløst når kunden blir tilknyttet nettet, får økt kapasitet eller får bedre kvalitet. I bestemmelsen står det:

«Nettselskapet skal fastsette og kreve inn et anleggsbidrag fra kunden for å få dekket hele eller deler av kostnadsgrunnlaget for investeringene som blir utløst når kunden:

- a) blir tilknyttet nettet*
- b) får økt kapasitet*
- c) får bedre kvalitet.*

Nettselskapet skal også fastsette og kreve inn et anleggsbidrag fra kunder som blir tilknyttet eller får økt kapasitet i nettanlegg som er anleggsbidragsfinansiert. Plikten gjelder i ti år fra tidspunktet kunden som utløste investeringen ble tilknyttet eller fikk økt kapasitet.»

- (68) Ordlyden i første ledd bokstav a) tilsier etter nemndas syn at anleggsbidrag skal fastsettes ved enhver ny tilknytning til nettet som utløser investeringer. Nemnda viser videre til at det er områdekonsesjonæren som har tilknytningsplikt etter energiloven § 3-4, samt plikt til å oppfylle kravene til leveringspålitelighet og spenningskvalitet etter forskrift om leveringskvalitet. Denneplikten er nærmere presisert i NEM-forskriften § 3-3 hvor det fremgår at *«[t]ilknytningsplikten gjelder nødvendig nettkapasitet som sikrer at det er driftsmessig forsvarlig å koble til nye kunder eller tillate produksjonsøkningen»*. Dette tilsier at hva som er nødvendig for å tilknytte en kunde, må ses i lys av hva som vil være nødvendig for å sikre videre forsvarlig drift av nettet også etter tilknytningen av den aktuelle kunden.
- (69) I sin innstilling til nemnda har RME vist til at vurderingen av om en tilknytning er driftsmessig forsvarlig eller om nettinvesteringer er nødvendig, gjøres ut fra en teknisk faglig vurdering av nettet. Med driftsmessig forsvarlig menes det at tilknytningen ikke går ut over leveringskvaliteten til eksisterende kunder. Det betyr at spenningsgrenser gitt av forskrift om leveringskvalitet må opprettholdes i underliggende og tilgrensende nett. I tillegg skal ikke tilknytningen medføre at man overskrider overføringsgrenser for komponenter i tilgrensende og overliggende nett. Kravene til leveringskvalitet gjelder også for kunden som tilknyttes. Nemnda er enig i dette utgangspunktet.
- (70) Ordlyden *«utløst»* tilsier at det kun er kostnadene som er nødvendige for selve tilknytningen som kan kreves helt eller delvis dekket. Mer generelle utbedringer som foretas i forbindelse med tilknytningen, men som ikke er nødvendig for tilknytningen, vil

derfor måtte anses å være utenfor ordlyden. I Energiklagenemndas avgjørelse i sak 2021/1047 viste nemnda til at dette måtte forstås slik at nettselskapet må dokumentere at det foreligger et reelt behov for investeringene.

- (71) Det er nettselskapene som er ansvarlige å overholde kravene til leveringskvalitet etter forskriften. Videre har den økonomiske reguleringen av nettselskapene som formål at nettet skal driftes, utnyttes og utvikles på en samfunnsmessig rasjonell og effektiv måte. Med dette som utgangspunkt er det etter nemndas syn nærliggende å tillegge nettselskapets vurderinger knyttet til behovet for investeringer stor vekt. Likevel må selskapet kunne dokumentere at det foreligger et reelt behov for investeringer utløst av at klager blir tilknyttet nettet, for at selskapet skal kunne kreve anleggsbidrag. At nettselskapet for eksempel har et anlegg som må oppgraderes fordi de ikke tåler tilkobling av ytterligere en kunde, vil være nettselskapets ansvar, og kan ikke belastes sist ankomende kunde.
- (72) I denne saken er partene uenige om hvilke tiltak som er nødvendig for å tilknytte klagers kraftverk. Klager mener at en enklere løsning, som ble skissert og også omsøkt av nettselskapet og daværende eier av kraftverket i 2012, er tilstrekkelig. Nettselskapet mener på sin side at den mer omfattende løsningen som ble valgt i forbindelse med ny felles søknad om anleggskonsesjon i 2019 var nødvendig for å sikre forsvarlig drift. Det er omstridt mellom partene hvorvidt klager ga tilstrekkelig uttrykk for at de ønsket en enklere tilknytningsløsning i forkant av den felles søknaden om anleggskonsesjon. Nemnda finner ikke grunn til å gå nærmere inn på dette spørsmålet, men viser til at partene ble enige om å sende en felles søknad, hvor den valgte løsningen var beskrevet. Uenigheten i saken er i hvilken utstrekning klager skal bære alle kostnadene ved etablering av det omsøkte anlegget.
- (73) I sin redegjørelse for hvilke tiltak som måtte gjennomføres for å koble klagers kraftverk til nettverket har nettselskapet vist til en rekke faktorer. Nettselskapet har vist til en ROS-analyse av 14. oktober 2019 og trekker særlig frem at den aktuelle strekningen av nettet er sårbar på grunn av vær og klima. Nettselskapet har også trukket frem at det er vanskelig å komme frem til dette strekket av nettet, særlig ved tilknytningspunktet til klager i vinterhalvåret. På bakgrunn av disse forholdene har nettselskapet *«stilt krav til et robust koblingsanlegg med god isolasjonsmotstand og med en systemløsning som vil sikre gode og avbruddsfrie seksjoneringsmuligheter i 66 kV-ledningen»* og videre vist til *«[e]n løsning med svakt dimensjonerende 66 kV samleskinne med enkle skillebrytere for koblinger og seksjonerer i tilknytningspunktet i regionalnettet ville representert en mindre robust løsning. Seksjonering mot Falkelv og Botn ville ikke kunne skjedd avbruddsfritt. Dette er videre en løsning som ikke oppfyller kravene som tydeliggjøres i ROS-analysen»*.
- (74) Nemnda er enig i at klima og værforhold er relevante momenter i vurderingen av hva som må til for å sikre sikker drift av nettet ved tilkobling av en ny kunde. Nemnda finner også at ROS-analysen er grundig gjennomført, og synliggjør hvilke vurderinger som ligger bak at nettselskapet nå krever en annen løsning, blant annet sårbarhet på linjen knyttet til klimatiske forhold og muligheten for å ta seg frem til tilknytningspunktet i vinterhalvåret. Dersom det skulle skje et brudd, og nettselskapet ikke klarer å komme frem til tilknytningspunktet, vil dette i stor grad vanskeliggjøre nettselskapets plikt til å drifte nettet på en forsvarlig måte.

- (75) Nettselskapet har også vist til at forholdene har endret seg siden daværende eier av kraftverket søkte om konsesjon i 2012, og at det har fremkommet nye opplysninger om blant annet klimatiske forhold som nettselskapet har måttet tatt stilling til. Nemnda finner at det må være høyde for å vurdere nye opplysninger og endringer som har skjedd etter den første vurdering og frem til ny søknad. Det har gått over syv år fra den første anleggskonsesjonen ble gitt og frem til ny søknad ble sendt i desember 2019. Det er påregnelig at det må foretas nye analyser og vurderinger knyttet til hva som utgjør en forsvarlig drift av nettet etter så mange år.
- (76) Nettselskapet har også vist til at den enklere løsningen fra den første konsesjonen, som benyttet installert effektbryter med vern, ville ha beskyttet kraftverket, men ikke gitt tilstrekkelig vern til øvrige deler av avgreningsanlegget og nettilknytningen som ligger foran kraftverket på linjen i nettet. Nettselskapet viser særlig til at *«[v]ed implementering av flere komponenter, koblingspunkter, klemmer/skjøter, føringslinjer i en T-avgreining til for eksempel uttak/innmating, viser Kystnetts driftserfaring klart at avgreiningpunkter på lavere spenningsnivå oftere fører til feil enn hva tilfellet er med linjer uten T-avgreining. Komponentene i T-avgreiningen blir ikke beskyttet av effektbryter med vern som er installert i eksempelvis en produksjonsfasilitet (kraftverk)»*. Nemnda kan ikke se at kravet om at det må foreligge et reelt behov for investeringer, er til hinder for å at nettselskapet tar helhetlige vurderinger av hvordan tilknytning vil påvirke nettet, herunder hvilken virkning tilknytning av en ny kunde vil ha for tilknytningspunktet og linjen, og ikke kun virkningen for kunden selv. Nemnda finner det derfor forsvarlig å ta høyde for muligheten for feil i tilknytningspunktet, og å hensynta hvilket vern som vil være nødvendig for å sikre mot dette. Som redegjort for ovenfor er det etter nemndas syn nærliggende å tillegge nettselskapets vurderinger knyttet til behovet for investeringer stor vekt. I denne saken har nettselskapet fremlagt utfyllende redegjørelser knyttet til behovet for en mer omfattende tilknytningsløsning. Basert på nettselskapets skriftlige forklaringer legger nemnda til grunn at det er klagers innmating av kraft i nettet som utløser behovet for tilknytningsløsningen beskrevet i den felles søknaden om anleggskonsesjon.
- (77) På bakgrunn av dette finner nemnda at nettselskapet har dokumentert et reelt behov for den oppdaterte løsningen som ble valgt. Investeringene ble *«utløst»* av å koble klagers kraftverk til nettet jf. kontrollforskriften § 16 -1 første ledd bokstav a. Utgangspunktet er derfor at nettselskapet skal kreve anleggsbidrag fra kunden for å få dekket hele eller deler av kostnadsgrunnlaget for investeringene.
- (78) Selv om det ikke har betydning for resultatet finner nemnda grunn til å kort kommentere klagers anførsel knyttet til at RME har ikke foretatt noen selvstendig vurdering av om vilkårene i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 16-1 faktisk er oppfylt. Klager anfører at RME uten videre har lagt til grunn nettselskapets konklusjon om at investeringene var nødvendige for at tilknytningen skal være driftsmessig forsvarlig.
- (79) I sitt vedtak har RME vist til tilknytningsplikten, og tatt denne til inntekt for at det er nettselskapet som *«må vurdere om kunden kan tilknyttes nettet uten at det er behov for å gjøre endringer, eller om det må gjøres endringer for at det skal være driftsmessig forsvarlig å tilknytte kunden til nettet.»* I innstillingen til nemnda vurderer RME spørsmålet mer utfyllende, men viser samtidig til at de på bakgrunn av tilknytningsplikten er *«noe tilbakeholdne med å overprøve nettselskapets vurderinger knyttet til valg av nettløsning»*.

- (80) Nemnda er i utgangspunktet enig med klager i at RME har vurdert dette svært knapt og overordnet i vedtaket, men viser til at vurderingen i innstillingen er noe mer omfattende. I likhet med RME mener nemnda at nettselskapet ofte vil ha det helhetlige bilde og være nærmest til å foreta en riktig vurdering av hva som skal til for å forsvarlig drifte nettet. Nemnda viser imidlertid til at ordlyden «*utløst*» i kontrollforskriften § 16-1 første ledd som nevnt over setter skranker for hvilke tiltak som kan kreves dekket, og at nemnda kan foreta en prøving av dette vilkåret. Nettselskapet står med andre ord ikke fritt til å velge enhver løsning, de må dokumentere et reelt behov for løsningen de har valgt. I denne saken, hvor nettselskapet i tidligere har akseptert en enklere løsning, er det nemndas syn at nettselskapet særlig må kunne redegjøre for, og dokumentere, hvorfor det er et reelt behov for en mer omfattende løsning enn tidligere omsøkt. Videre må det fremgå av vedtaket at det er foretatt en reell vurdering av spørsmålet.
- (81) Som beskrevet ovenfor har de faktiske forholdene endret seg siden daværende eier av kraftverket søkte om konsesjon i 2012, og det har fremkommet nye opplysninger om blant annet klimatiske forhold som nettselskapet har måttet ta stilling til. Det har gått over syv år fra den første anleggskonsesjonen ble gitt og frem til ny søknad ble sendt i desember 2019. Nettselskapet har redegjort tilstrekkelig for dette og har gitt en forklaring på hvorfor en ikke kan benytte tilknytningsløsningen som lå til grunn for konsesjonen fra 2012.

Spørsmål om klager er omfattet av overgangsordningen

- (82) Videre går nemnda over til å behandle spørsmålet om kraftverket til klager er omfattet av overgangsordningen for anleggsbidrag etter kontrollforskriften § 16-12 første ledd. Det følger av bestemmelsen at nettselskapet ikke kan kreve anleggsbidrag fra innmatingskunder som utløser investeringer i regional- og transmisjonsnettet dersom de er omfattet av overgangsreglene. Kontrollforskriften § 16-12 første ledd lyder:

«Nettselskapet skal ikke kreve anleggsbidrag fra innmatingskunder som utløser investeringer i regional- og transmisjonsnettet når

- a. kunden har fått innvilget nødvendig konsesjon før 1. juli 2018, og*
- b. kunden er tilknyttet, gitt økt kapasitet eller bedre kvalitet før 1. juli 2022»*

- (83) Klager er innmatingskunde og det er ikke omtvistet at kraftverket ble tilknyttet før 1. juli 2022. Spørsmålet er om klager hadde fått innvilget nødvendig konsesjon før 1. juli 2018. Nemnda legger til grunn at «*nødvendig konsesjon*» i denne saken er anleggskonsesjon.

- (84) I NVE Rapport 2018 nr. 67 s. 53 skriver NVE følgende om bestemmelsen:

«Vi mener det er hensiktsmessig å ha egne kriterier for hhv. Uttakskunder og innmatingskunder. For innmatingskunder gjelder følgende kriterier, som alle må oppfylles for at kunden skal omfattes av overgangsbestemmelsen:

- a) kunden har fått innvilget nødvendig konsesjon før 1. juli 2018, og*
- b) kunden er tilknyttet, gitt økt kapasitet eller bedre kvalitet før 1. juli 2022.*

Med disse kriteriene mener vi det vil være klart for kunden om han oppfyller kriteriene eller ikke. Første ledd bokstav a) avgrensner aktørene som omfattes av overgangsbestemmelsen. Ingen som mottar konsesjon etter 1. juli 2018 vil omfattes.

Samtidig sikrer første ledd bokstav b) at kundene med modne prosjekter på tidspunktet forskriften ble vedtatt, har rimelig tid til å ferdigstille sine prosjekter og bli tilknyttet nettet før fristens utløp.

Det finnes også noen innmatingskunder uten plikt til å søke konsesjon. Siden det ikke er nødvendig for disse kundene å søke konsesjon, trenger de kun å oppfylle kriterium b) for å bli omfattet av overgangsbestemmelsen. Dette følger av at bokstav a) viser til nødvendig konsesjon.»

(85) På side 54 i samme rapport skriver NVE:

«Felles for både innmatings- og uttakskunder, er at kunden må være tilknyttet nettet, gitt økt kapasitet eller bedre kvalitet før 1. juli 2022, for at de skal oppfylle kriteriene i overgangsbestemmelsen. Dette er fire år etter forskriften ble vedtatt, og rammevilkårene ble kjent for kundene. NVE mener dette er rimelig tid for både innmatingskunder med ulike teknologier og uttakskunder til å ferdigstille sine prosjekter og bli tilknyttet nettet før fristens utløp.»

(86) De nye reglene om anleggsbidrag, herunder at nettselskapene skal kreve anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett, trådte i kraft 1. januar 2019. Overgangsregelen ble utformet slik at det skulle fremstå som klart hvem som var omfattet av regelen og ikke. Videre var formålet med reglene at kunder med modne prosjekter på tidspunktet forskriften ble vedtatt, i juni 2018, skulle ha rimelig tid til å ferdigstille sine prosjekter og bli tilknyttet nettet.

(87) I utgangspunktet fikk kraftverket vassdrags- og anleggskonsesjon i henholdsvis 2009 og 2012. Nemnda viser her til at den første anleggskonsesjonen ble innvilget den 30. mai 2012 og at det der var gitt en frist på tre år for idriftsettelse av anlegget. Byggefristen ble ikke overholdt. Klager har anført at rettsvirkningen av at tilknytningsfristen ikke ble overholdt ikke er bortfall av konsesjonen, og har vist til blant annet Oslo tingretts dom i sak 19-053708TVI-OTIR/04 til støtte for sitt syn.

(88) Nemnda finner ikke grunn til å vurdere hvorvidt de tidligere gitte konsesjonene fortsatt var gyldige den 1. juli 2018. Hvorvidt det ville vært mulig å få idriftsettelsesfristen forlenget eller oppfrisket på et senere tidspunkt, eller om anleggskonsesjonen må anses bortfalt er ikke avgjørende i denne saken. Det er på det rene at klager for egen del startet opp prosjekt med å ferdigstille kraftverket i 2019. Klager ble eier av kraftverket og startet prosessen med å søke om nye konsesjoner tidlig i 2019. Slik saken er opplyst legger nemnda til grunn at da klager overtok kraftverket, fant klager og nettselskapet i samråd ut at det var nødvendig å søke om ny anleggskonsesjon. Basert på den felles søknaden om anleggskonsesjon datert 13. desember 2019 fremgår det klart at nettselskapet mente at det var behov for en mer omfattende løsning for tilknytning av kraftverket til nettet, enn den som var omsøkt og godkjent i 2012. Kraftverket ble bygget og tilknyttet nettet på grunnlag av vassdragskonsesjon gitt 7. februar 2019 og anleggskonsesjon gitt 2. juli 2020.

(89) Det vil skape en svært uklar situasjon for nettselskapene dersom en skal legge til grunn tidligere gitte konsesjoner som «*nødvendig konsesjon*» i kontrollforskriften § 16-12 forstand, samtidig som det søkes om, og prosjektene realiseres, basert på vilkår i nye konsesjoner. Formålet med overgangsregelen var at modne prosjekter skulle kunne ferdigstilles innenfor rammene av det tidligere regelverket. Slik saken er opplyst legger

nemnda til grunn at det i mindre grad var fremdrift i prosjektet i perioden 2012-2018, og at prosjektet ble startet opp igjen i 2019 da klager overtok eierskap til kraftverket. I utgangspunktet krever overgangsregelen kun nødvendig konsesjon gitt før 1. juli 2018 og stiller ikke krav til fremdrift på kundens side, så lenge en er tilknyttet innen fristen i bestemmelsens bokstav b. Nemnda er likevel av det syn at «*nødvendig konsesjon*» i kontrollforskriften § 16-12 må forstås som den gjeldende konsesjonen, herunder den konsesjonen som angir gjeldende konsesjonsvilkår, varighet mv. Mer generelt bemerker nemnda at tilknytningsforespørsler fra flere år tilbake i tid ikke kan binde opp nettselskapene på ubestemt tid med hensyn til valg av nettløsning dersom det ikke er fremdrift i prosjektene.

- (90) Dersom de opprinnelige konsesjonene, eller byggefristene i konsesjonene, var forlenget i flere omganger kunne denne saken stilt seg annerledes. Imidlertid søkte klager og nettselskapet i fellesskap om ny anleggskonsesjon med nytt innhold, herunder endret nettløsning. Den nye søknaden ble sendt inn 13. desember 2019, nærmere ett år etter at de nye reglene om anleggsbidrag trådte i kraft 1. januar 2019. Nettselskapet måtte foreta nye analyser og det måtte søkes om en ny og mer omfattende tilknytning enn tidligere. At prosjektet, som hadde ligget i bero over lang tid, skulle behandles etter de gamle reglene om anleggsbidrag, på tross av at ny anleggskonsesjonssøknad ble sendt inn lenge etter ikrafttreddelsen av de nye reglene, synes til en viss grad å gå på tvers av formålet med overgangsreglene. Videre var det et sentralt poeng at overgangsreglene ble utformet slik at det skulle fremstå som klart hvem som var omfattet av regelen og ikke. Etter nemndas syn tilsier dette at det er naturlig å ta utgangspunkt i gjeldende aktive konsesjoner på skjæringstidspunktet.
- (91) Nemnda har på denne bakgrunn kommet til at klager ikke er omfattet av overgangsreglene i kontrollforskriften § 16-12 første ledd. Nettselskapet skal følgelig kreve anleggsbidrag basert på reglene i kapittel 16 i kontrollforskriften.

Spørsmål om riktig hjemmelsgrunnlag for utregning av anleggsbidraget

- (92) Det neste spørsmålet nemnda tar stilling til er om anleggsbidraget skal beregnes etter kontrollforskriften § 16-8 eller etter §§ 16-9 og 16-10. Kontrollforskriften § 16-8 oppstiller følgende betingelser for at nettselskapet kan kreve hele anleggsbidraget dekket av én kunde:

«Kundens anleggsbidrag settes lik kostnadsgrunnlaget når

- a. kunden er eneste bruker av nettanlegget, og*
- b. nettanlegget er dimensjonert etter nettselskapets minste standard i forhold til kundens bestilte kapasitet, og*
- c. nettselskapet vurderer at andre kunder ikke vil bli tilknyttet eller få økt kapasitet i nettanlegget innen ti år etter kunden som utløste investeringen ble tilknyttet eller fikk økt kapasitet.*

Dersom andre kunder likevel blir tilknyttet nettanlegget eller får økt kapasitet innen ti år, skal nettselskapet betale tilbake den delen av anleggsbidraget som overstiger kundens forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget.»

- (93) Alle de tre vilkårene må være oppfylt for at nettselskapet skal kunne kreve hele beløpet fra én kunde. Det er etter nemnda syn i liten grad klarlagt hva som menes med «*eneste bruker*» i kontrollforskriften § 16-8. Da regelverket ble vedtatt forutsatte NVE at det var nettselskapene som skulle foreta disse vurderingene på egen hånd, og det må følgelig i stor grad være opp til nettselskapene selv å foreta disse vurderingene. Imidlertid må nettselskapene betale tilbake den eller de kundene som utløste investeringene dersom det viser seg at også andre kunder blir tilknyttet. Dette skal sikre en rimelig risikofordeling. Nemnda legger dette til grunn som et utgangspunkt, men viser til at også for denne vurderingen må nettselskapet kunne dokumentere at kunden er eneste bruker.
- (94) I NVEs oppsummeringsrapport fra høringsrunden i forbindelse med endringen av reglene om anleggsbidrag, NVE rapport nr. 67-2018 s. 41, har NVE, i respons til høringsuttalelse fra Eidsiva Nett, skrevet følgende:

«Eidsiva Nett påpeker at NVE med fordel kan presisere hvor grensesnittet mot øvrig regionalnett defineres, slik at det er tydelig hva som er kundespesifikt nett og hva som er øvrig regionalnett med reduksjonsfaktor. NVE viser til at reduksjonsfaktoren ikke skal benyttes når nettselskapene fordeler kostnadsgrunnlaget etter §§ 16-8 eller 16-9 tredje ledd. I § 16-8 er det kun én bruker av nettet, samtidig som nettselskapet vurderer at det ikke vil tilknyttes nye kunder i det samme nettanlegget innenfor tiårsregelen. I § 16-9 tredje ledd kan det være et gitt antall kunder som utløser en nettinvestering, eller én kunde som utløser en nettinvestering i et nettanlegg med flere brukere. I alle tilfellene må nettselskapet vurdere om det vil tilknyttes nye kunder eller om eksisterende kunder vil be om økt kapasitet i det samme nettet innenfor tiårsregelen. NVE mener det er opp til nettselskapene selv å vurdere hva som er og hva som ikke er en kundespesifikk investering, både i distribusjonsnettet og i regional- eller transmisjonsnett. Kravet om at nettselskapene må betale tilbake til den eller de kundene som utløste investeringen, og dekket en uforholdsmessig stor andel av kostnadsgrunnlaget, er ment å bidra til en rimelig risikofordeling mellom kundene og nettselskapene, og sikre at kundene ikke blir straffet når nettselskapene feilvurderer det fremtidige kapasitetsbehovet i det aktuelle nettanlegget»

- (95) Etter den tidligere bestemmelsen om anleggsbidrag i den daværende kontrollforskriften § 17-5 var det som hovedregel ikke adgang til å kreve anleggsbidrag for investeringer i regional- og transmisjonsnettet. Det var likevel tolket inn en snever unntaksregel som tillot dette dersom det var kundespesifikt nett. Nemnda registrerer at NVE bruker uttrykket kundespesifikk investering i høringsdokumentene, men det er uklart om vilkåret «*eneste bruker*» i kontrollforskriften § 16-8 skal forstås som det tidligere vurderingsmomentet kundespesifikk investering etter daværende § 17-5 fjerde ledd. I kontrollforskriften § 16-8 knytter vilkåret «*eneste bruker*» seg ikke til selve adgangen til å kreve anleggsbidrag, men tar sikte på fordelingen av anleggsbidraget. Det kan likevel ikke utelukkes at en kan finne støtte i tidligere praksis ved vurderingen av om kunden er eneste bruker av nettanlegget.
- (96) Klager mener at RME i sin vurdering ser bort fra at det i mange tilfeller vil være andre kunder som allerede er tilknyttet nettanlegget, og at disse også vil nyte godt av økt forsyningssikkerhet og leveringskvalitet. Når det gjøres investeringer i nettanlegg som rent faktisk benyttes av flere kunder, og disse også får en bedre tjeneste på grunn av investeringene, blir det uriktig å konkludere med at kraftverket er «*eneste bruker*». Klager viser spesifikt til at dersom én av linjebryterne kobles ut, vil tilknytningen for flere enn kun kraftverket påvirkes. Motsetningsvis, dersom bryter 66T1E kobles ut, er det kun

kraftverkets tilknytning som påvirkes. Derfor er sistnevnte kundespesifikk, mens førstnevnte ikke er det. Etter klagers syn er det uomtvistelig at øvrige nettkunder på begge sider av bryteranlegget har nyttevirkninger i form av økt pålitelighet, som følge av muligheten for seksjonering av 66 kV-linjen.

- (97) Nettselskapet har på sin side vist til at klagers forståelse i praksis vil medføre at ingen nettanlegg, særlig i transmisjon- og regionalnettet, vil være å regne som kundespesifikke, idet strømmen som flyter gjennom disse nettanleggene tilnærmet alltid vil være ledd i strømforsyningen til andre kunder. Bygging av det aktuelle nettanlegget medfører at overføringskapasiteten i nettet blir den samme, slik at det øvrige nettkundefellesskapet ikke får noen egen nytte av byggingen. Nettselskapet mener at vurderingstemaet må være om det er sannsynlig at det er andre kunder som blir tilknyttet eller får økt kapasitet.
- (98) Nemnda er i utgangspunktet enig med nettselskapet i at vurderingstema er om det er sannsynlig at det er andre kunder som blir tilknyttet eller får økt kapasitet. Det er bevisst foretatt en endring av kontrollforskriften og åpnet for at det skal kreves anleggsbidrag også for investeringer i regional- og transmisjonsnettet. Videre gjelder kontrollforskriften § 16-8 også for anleggsbidrag på dette nettnivået. Denne endringen forutsetter følgelig at investeringer i regional og transmisjonsnettet kan anses som såkalt kundespesifikke, herunder at kraftverket regnes som «*eneste bruker*» og at anleggsbidraget derfor kan settes lik kostnadsgrunnlaget. Dersom en legger klagers syn til grunn, slik det er referert i avsnitt 97 ovenfor, vil antagelig svært få, om noen, nettanlegg på dette nettnivået være omfattet av kontrollforskriften § 16-8.
- (99) Nettselskapet har vist til at det tekniske tilknytningssystemet i tilknytningssystemet utelukkende er etablert for innmating fra Salhuselva kraftverk, og utelukkende skal brukes av kraftverket. Ingen andre kunder blir tilknyttet eller får økt kapasitet som følge av investeringene. Det er ikke fremlagt omfattende dokumentasjon fra nettselskapets side, men i lys av vurderingen knyttet til om investeringen er utløst av klager etter kontrollforskriften § 16-1 er det nemndas syn at det er tilstrekkelig dokumentert at investeringen knytter seg spesifikt til klagers kraftverk. Det er heller ikke dokumentert at det per dags dato er aktuelt å tilknytte andre kunder, eller at andre kunder vil få økt kapasitet som følge av investeringene.
- (100) Klager har til støtte for sitt syn vist til RMEs tidligere vedtak i sak om Ånstablåheia vindpark, ref. nr. 201902585-10 og Kvit- og Raudfjell vindkraftverk, ref. nr. 201914424-11. Disse sakene gjaldt forståelsen av tidligere regelverk om anleggsbidrag i daværende § 17-5 fjerde ledd og overgangsreglene i kontrollforskriften § 16-12. Etter tidligere regelverk var det som nevnt i utgangspunktet ikke adgang til å kreve anleggsbidrag i masket nett. Dette er nå endret. I den sistnevnte saken synes RME å løse spørsmålet om adgangen til å kreve anleggsbidrag på overgangsbestemmelsen i § 16-12. Nemnda kan derfor ikke se at de vurderinger som er gjort i disse sakene har direkte overføringsverdi til denne saken.
- (101) Nemnda finner etter dette, under noe tvil, at nettselskapet i tilstrekkelig grad har dokumentert og redegjort for sin vurdering av om klager er «*eneste bruker*» jf. kontrollforskriften § 16-8. Imidlertid viser nemnda, likhet med RME, til at dersom det viser seg at det etableres andre tilknytningssystemer til anlegget innen ti år fra tilknytningstidspunktet, må nettselskapet tilbakebetale delen av anleggsbidraget som overgår kundens forholdsmessige andel, jf. kontrollforskriften § 16-8 andre ledd.

Nettselskapet må på denne måten stå til ansvar for de vurderingene de gjør og dele kostnadsrisikoen med kunden.

- (102) Når det gjelder de to øvrige vilkårene, herunder om nettanlegget er dimensjonert etter nettselskapets minste standard i forhold til kundens bestilte kapasitet, og om nettselskapet vurderer at andre kunder ikke vil bli tilknyttet eller få økt kapasitet i nettanlegget innen ti år etter kunden som utløste investeringen ble tilknyttet eller fikk økt kapasitet, vises det til drøftelsen over om hva som er driftsmessig forsvarlig. Nemnda finner at begge disse vilkårene er oppfylt.
- (103) Nemnda har kommet til at nettselskapet kan kreve anleggsbidrag fra klager med hjemmel i kontrollforskriften § 16-8.

Spørsmål om partsinnsyn

- (104) Klager har videre anført at det burde gis innsyn i en rekke dokumenter som nettselskapet har oversendt til RME og nemnda i forbindelse med saken, blant annet et linjekart og ROS-analysen. Det følger av forvaltningsloven § 18 at en part har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, for så vidt ikke annet følger av reglene i §§ 18 og 19. Nemnda kan ikke se at noen av de opplistede tilfellene i §§ 18a – 18d og 19 første ledd kommer til anvendelse i denne saken. I forvaltningsloven § 19 andre ledd bokstav b fremgår det at med mindre det er av «*vesentlig betydning*» for en part, har denne ikke krav på å gjøre seg kjent med opplysninger som gjelder «*andre forhold som av særlige grunner ikke bør meddeles videre*».
- (105) Nemnda vurderer først om det er tale om forhold som «*av særlige grunner*» ikke bør meddeles videre jf. forvaltningsloven § 19 andre ledd bokstav b.
- (106) Nemnda viser til at de dokumentene klager ikke har fått innsyn i inneholder kraftsensitiv informasjon, og at det følger av energiloven § 9-3 andre ledd at kraftsensitiv informasjon er underlagt taushetsplikt. Dette medfører også at kraftsensitiv informasjon i utgangspunktet skal unntas offentligheten jf. offentleglova § 13 første ledd. Det er nemndas syn at denne lovpålagte taushetsplikten klart taler for at det foreligger «*særlige grunner*» for at disse opplysningene ikke skal deles.
- (107) Videre reguleres kraftsensitiv informasjon også i kapittel 6 om informasjonssikkerhet i forskrift 7. desember 2012 om sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen (kraftberedskapsforskriften). Formålet med denne forskriften er å «*sikre at kraftforsyningen opprettholdes og at normal forsyning gjenopprettes på en effektiv og sikker måte i og etter ekstraordinære situasjoner for å redusere de samfunnsmessige konsekvensene*» jf. § 1. Det er derfor nemndas syn at det er sikkerhetsmessige årsaker bak den strenge lovreguleringen av informasjonssikkerheten rundt kraftsensitive opplysninger. Dette hensynet taler etter nemndas syn også klart for at det foreligger «*særlige grunner*» til at opplysningene ikke skal deles jf. forvaltningsloven § 19 annet ledd bokstav b. Nemnda viser i denne forbindelse også til at forvaltningsloven § 19 første ledd bokstav a gir unntak for opplysninger som er av «*betydning for Norges utenrikspolitiske interesser eller nasjonale forsvars- og sikkerhetsinteresser, når slike opplysninger kan unntas etter offentleglova §§ 20 og 21*». Bestemmelsens første ledd kan følgelig tas til inntekt for at sikkerhetshensyn er av betydning for vurderingen av om det skal gis partsinnsyn.

- (108) På bakgrunn av at kraftsensitive opplysninger er underlagt lovpålagt taushetsplikt, samt at denne taushetsplikten bygger på sikkerhetsmessige hensyn, finner nemnda at det foreligger «*særlige grunner*» for at disse opplysningene ikke skal deles jf. forvaltningsloven § 19 annet ledd bokstav b.
- (109) Nemnda vurderer derfor om opplysningene er av «*vesentlig betydning*» for klager jf. forvaltningsloven 19 annet ledd bokstav b.
- (110) Nettselskapet har i sitt skriv datert 1. desember 2022 gjengitt deler av ROS-analysen som har vært aktuell for deres vurdering, i tillegg til at vurderingen i seg selv er grundig jf. nemndas vurdering over. Nemnda har også gått gjennom dokumentene, og kan ikke se at det er nødvendig med fullstendig innsyn for at klager skal kunne ivareta sine interesser i saken. Nemnda viser til at sentrale opplysningene i dokumentene er blitt tilstrekkelig gjengitt i presseskrivene i saken. I tillegg inneholder dokumentene nokså detaljert taushetsbelagt informasjon, som ikke er relevant for saken, for eksempel et detaljerte linjekart, som viser deler av nettet som ikke er gjenstand for tvisten i saken. De øvrige dokumentene gjelder nettselskapets søknad til Statnett i henhold til FOS § 14 og Statnetts vedtak etter FOS § 14. Nemnda finner derfor at hensynet til parten er ivaretatt i saken, og at opplysningene ikke er av «*vesentlig betydning*» for klager jf. forvaltningsloven 19 annet ledd bokstav b.
- (111) Nemnda har vurdert merinnsyn etter forvaltningsloven § 18 annet ledd, men har ikke funnet at hensynet til parten veier tyngre enn behovet for unntak. Det vises i denne forbindelse til drøftelsen over.

8 Vedtak

Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

- 1. Klagen tas ikke til følge.**
- 2. Reguleringsmyndigheten for energis vedtak 02013190-18 av 26. april 2022 stadfestes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 21. mars 2024

Per Conradi Andersen

Nemndsleder

Helle Grønli

Nemndsmedlem

Morten Sundt

Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur